

Att assistera på *Konstens plats*

Under ett sabbatsår från Chalmers Arkitektur assisterade jag Esther med konstprojektet *The Place of Art*. Vi intervjuade 38 konstnärer från Bergsjön och sökte sanningar och visioner om konsten och dess plats. Två frågor, till synes triviala – Vad är konst? Vad är konstens plats? – mynnade ut i ett inferno av svar, allt annat än triviala. Av alla lärde vi oss något nytt. En liten sanning här och där. Konsten länkar och ger nya svar, utvecklar och skapar möten mellan människor. Projektet var ett samarbete över gränser och mellan olika delar av Göteborg.

Esther har en bred kommunikation i sina projekt, många människor länkas ihop och konstverken är en slags undersökningar. Många av hennes verk tangerar arkitekturen. Därför kändes det spännande att jobba med henne. Jag ville sätta mig själv i en annan kontext och kunna närma mig arkitektur från ett konstprojekt. Projektet är också i samma anda som en del intressant arkitekturforskning som sker på Chalmers, nämligen via ”design by research”. Slutprodukten, i detta fall utställningen, var en slags belöning men ändå var själva konstprocessen det allra viktigaste för mig.

Ur konstens plats in i arkitekturens rum. Min roll i projektet var egentligen två. Ena delen var som assistent till Esther tillsammans med Frida, konstelev från Valand; med det spektra av uppgifter som det innebar. Den andra delen var att betrakta allt utifrån en mer arkitektonisk vinkel. Eftersom min medverkan i projektet är en del av mitt examensjobb så gjorde jag en slags forskning. Hur kan man använda konst för att utveckla arkitektur?

Vad är konst? Kan det leda vidare till arkitektur? Kan det leda arkitekturen vidare? Vilka svar är de rätta? Behöver det vara rätt? Finns det rätta svar? Spelar det någon roll? Frågor föder frågor och i gyttret skymtar vaga svar. Själva svaren är inte det viktiga, vägen är målet. Vi pratade mycket om olika sfärer i ett konstverk. Om betraktarens och konstnärens olika ytor. Också ytan där något sker. Den lilla yta eller sfär där mötet sker. Där vila övergår till rörelse. Där verk/konstnär möter betraktare. Samtal som dessa drog jag vidare in i mer rumsliga tankegångar. Hur möter vi t. ex. rum, byggnader och städer? Och vad är det vi möter?

Assisting on *The Place of Art*

During a sabbatical year from the Department of Architecture at Chalmers University of Technology, I served as Esther's assistant on *The Place of Art*. We interviewed 38 artists from Bergsjön, seeking for truths and visions about art and its place. Two apparently trivial questions – What is art? What is the place of art? – generated an inferno of answers that were anything but trivial. We learned something new from each one. A little truth here and there. Art connects and provides new answers, develops and creates encounters among people. This was a transdisciplinary project with collaboration between different parts of the city of Göteborg.

Esther's projects communicate broadly, linking lots of people together; her works of art are also investigations. Many of them touch on architecture. That was why I was so excited about working with Esther. I wanted to put myself into a new context, and learn to approach architecture from the angle of an artistic project. This project was also in the spirit of some of the most interesting research on architecture being carried out at Chalmers University of Technology under the heading “design by research”. The end product, in this case the exhibit, was a kind of reward, but for me the most important thing was actually the artistic process itself.

Out of the place of art and into the space of architecture. I really had two different roles in this project. One was to assist Esther, along with Frida, an art student from the Valand Academy of Fine Arts, with the full range of tasks that implied. The other was to be an outside observer, the person with the more architectonic viewpoint. Since my participation in the project was part of my own degree project, I made it into research of a kind, asking: How can art be used to develop architecture?

What is art? Can it lead in the direction of architecture? Can it lead architecture in new directions? What are the right answers? Do we have to talk about right? Are there right answers? Does it make any difference? Questions arise and out of the muddle I glimpse answers. The answers, though, are not the most important thing, the journey is the objective. We talked a great deal about the different spheres of a work of art. About the various surfaces of observer and artist. Including the surface where something takes place. The little surface or sphere where an encounter takes place. Where desire makes the transition to movement. Where the encounter between the work of

För mig är arkitektur inte bara fyrkantiga boxar. Jag är inte intresserad av dagens standardarkitektur, som mest styrs av marknaden och som hopplöst fastnat i den så kallade modernismens stela form. Världen förändras men hänger arkitekturen med? Är det arkitektrollen som behöver förnyas?

Projektet gav tillfälle att pröva rumsbegrepp. Från de mest primära till de mer sekundära. Bergsjön består nästan uteslutande av miljonprogrammets funktionella men tämligen tråkiga lägenheter. Bra prima arkitektur, man får precis vad man behöver men inte mer. Lika åt alla. Lägenheter byggda åt den ström av arbetskraftsinvandrare som kom till Bergsjön under 60- och 70-talet. Då en tämligen homogen ansamling människor även om den bestod av olika grupper. Idag är Bergsjön ett koncentrat av världen. Det nya Sverige. Konstnärerna som vi intervjuade kom från spridda delar av världen och hade hamnat här av skilda orsaker. Vi intervjuade de flesta i deras egna hem, i lägenheter så lika men ändå så olika. En var smyckad med träsniderier, en annan hade en säng i hallen, en tredje var fylld med minimoskéer, en fjärde hade väggar klädda med musikinstrument.

Vad är ett hem? Vad gör man i sitt hem? Många av konstnärerna skapade i sina hem. Hemmet som konstens plats. Men de flesta ville träffa andra. De viktiga mänskliga mötena. En man förstod inte varför svenska konstnärer vill jobba ensamma, då hinner man inte åstadkomma något men om man däremot samarbetar då finns chans att verkligen skapa.

Det är nödvändigt för hela Göteborg att se på stadsutveckling från olika perspektiv för att nå ett vitalare och mer dynamiskt samhälle. Ett hållbart samhälle för alla. Man måste inse att varken Bergsjön eller andra delar gynnas av standardlösningar. Det är viktigt att utgå ifrån människan. Som i konsten. Men där konsten inte behöver ta ansvar tvärtom ibland når längre utan ansvar, konsten måste få vara fri, så bör arkitekturen ta sitt ansvar.

Arkitektur är som vackrast när den kommer av människors vardagsliv ur berättelser från förr och nu.

Arkitektur och konst. Ständigt länkade till varandra. Som syskon.

Min medverkan i projektet blev en nödvändig del av min utbildning och en del av att skapa min yrkesroll som arkitekt. Om jag vill vara en del av morgondagens arkitektur och stadsutveckling så får jag skapa mina egna vägar dit.

Projektet The Place of Art är nu slutfört men som

art/artist and the observer takes place. I extended conversations like this in the direction of spatial thinking. How, for example, do we encounter rooms, buildings and cities. And what do we encounter there?

To me, architecture is much more than just square boxes. I am not interested in contemporary standard architecture, which is mainly market-driven and which is hopelessly locked into the rigid form of what is known as modernism. The world is changing but is architecture keeping pace? Is it the role of the architect that needs to be renewed?

This project gave me the opportunity to explore concepts of place. From the most primary to the more secondary senses of the term, including space and room(s). The suburb of Bergsjön consists almost exclusively of functional but quite uninteresting housing built during the period of expansion when the Swedish government had the ambition of building a million new apartments over a decade. The result was good architecture, providing the commissioning parties and the residents with precisely what they needed but no more. The same for everyone. The housing was built as residences for the flow of migrant workers who arrived in Bergsjön in the 1960s and 70s. This was a fairly homogenous collection of people in spite of the fact that many different groups were represented.

Today Bergsjön is a microcosm of the world. The new Sweden. The artists we interviewed came from different parts of the world and ended up in Bergsjön for different reasons. We interviewed most of them in their own homes, in apartments that were very similar and yet very different. One was decorated with wooden carvings, another had a bed in the hall, a third was full of mini-mosques, a fourth had walls covered with musical instruments.

What is a home? What do people do at home? Many of the artists made their artworks there. Home as the place of art. But most of them wanted a social context for important human encounters. One man said he couldn't understand why Swedish artists want to work in solitude. Only through cooperation was it possible to be really creative, in his view.

It will benefit all of Göteborg to reconsider the development of the city from various perspectives in order to achieve a more vigorous, dynamic society. A society that will be sustainable for us all. We need to realize that neither Bergsjön nor any other part of the city stands to win from standard solutions. Planning must be based on the human being. Like art. But where art does not have to shoulder responsibility and even sometimes extends further without taking responsibility, since art requires freedom, archi-

någon av alla de inblandade uttryckte det inför vernissagen i november 2006:

– Det här är ju egentligen bara början.

Åsa Riestola

tecture requires the shouldering of responsibility.

Architecture is most beautiful when it is rooted in people's everyday lives, in their narratives of past and present.

Architecture and art. Inextricably linked. Like siblings.

My participation in this project became a seminal aspect of my studies, and a contribution to the creation of my professional role as an architect. If I want to participate in architecture and urban development in the future, I will have to find my own way there.

The project entitled *The Place of Art* has reached its completion, but as one of the many participants put it when we were preparing the opening in November 2006:

–This is actually just the beginning.

Åsa Riestola

Translated by Linda Schenck